

דווקא משום שממשלו של אובמה בחר בפיוס, על ישראל מוטל להראות נחישות
עמנואל נבון

על פי החוק המוסלמי (השריעה), לא-מוסלמים רשאים בדרך כלל לקיים את דתם באורח פרטי, אך ננקטת כלפיהם אפליה, ומתייחסים אליהם כאל אזרחים מדרגה שנייה, או במונח הערבי: ד'ימי – בני חסות. זאת, בהתאם לקוראן הקובע מפורשות, כי על הלא-מוסלמים "לחוש עצמם כנועים" (פרק 9 פסוק 20). ב-1948, כשזכו היהודים בעצמאותם, הם לא רק מרדו נגד מעמדם כ"ד'ימים", כמו הספרדים אחרי הרקונקוויסטה, גם זכו לשחרר אדמה שפעם נשלטה על ידי האיסלאם. למוסלמים זו הייתה והיא עדיין פגיעה כפולה.

ראש הממשלה האיסלאמיסטית של טורקיה טאיפ ארדואן נטל על עצמו להפוך את ישראל ל"מדינה בת-חסות". ארדואן התחנך כמוסלמי סופי, וב-1988 ישב בכלא על כך ששר בקול רם כי "המסגדים הם הקסרקטינים שלנו, כיפות המסגדים הן קסדותינו, המינרטים הם פגיונותינו והמאמינים – חיילינו". בעוד שכלי התקשורת העיקריים במערב עושים כל מאמץ להציג את מפלגתו של ארדואן – "מפלגת הצדק והפיתוח" האיסלאמיסטית הטורקית – כ"מתונה", ארדואן עצמו הכריז באוגוסט 2007 בערוץ הטלוויזיה Kanal D שלתאר את האיסלאם כמתון "מהווה פגיעה ועלבון לדתנו". ארדואן חיבק את הנשיאים של איראן ושל סודן. בעוד שנשיא סודן נאשם בביה"ד הפלילי הבינלאומי בפשע של השמדת עם, ובעוד שטורקיה התבקשה להתנצל בפני הארמנים על השמדת עם, הצהיר ארדואן כי "שום מוסלמי אינו מסוגל לבצע השמדת עם".

ארדואן בא ממסורת אנטי-יהודית. מורו הרוחני הפוליטי, נקמטין ארבקן, היה אנטישמי. מיד כשנעשה ראש ממשלה ב-2003, אימץ ארדואן מדיניות עויינת כלפי ישראל. במארס 2004, בעקבות חיסולו של אחמד יאסין, קרא ארדואן לישראל "מדינת טרור". בפברואר 2006 הוא קיבל באנקרה את פניו של מנהיג חמאס ח'אלד משעל. בינואר 2009 הוא השפיל בפומבי את נשיא המדינה שמעון פרס בכנס בדבוס. באוקטובר 2009 החלה הטלוויזיה הממלכתית של טורקיה לשדר סדרה בדיונית המציגה חיילים ישראליים רוצחים בכוונה תחילה ילדים פלסטינים. בנובמבר 2009 טען ארדואן כי הר הבית, חברון וקבר רחל מעולם היו אתרים יהודיים.

לא להאכיל את התנין

בעוד ששנאתו של ארדואן לישראל היא אותנטית, הרי שהתפרצויותיו הפומביות כלפי ישראל הן אופורטוניסטיות. התפרצויות אלה הן הדרך הקלה ביותר מבחינתו לזכות במעמד של גיבור בעיניהם של איסלאמיסטים הן בטורקיה והן ברחבי העולם. ממשלת ישראל החליטה את ההחלטה הנכונה בסרבה להתנהג כ"מדינה בת-חסות". להבדיל, גישתו של ממשל אובמה היא חסרת אחריות ושערויית. במקום לאלץ את ארדואן לשלם את המחיר על בחירותיו בתחום מדיניות החוץ שלו, מנסה לשווא ממשל אובמה לפייסו.

ארדואן הוא למעשה האחראי למותם של אזרחי מדינתו על סיפונה של ה"מאוי מרמרה". הוא ששלח את הארגון הג'יהאדיסטי "אינסאני ירדים ואקפי" (IHH) לחמש את עזה ואת חמאס. למרות זאת, אחרי אירוע המרמרה טלפן אובמה לארדואן כדי להביע את "תנחומיו העמוקים על אובדן חיי אדם ועל הפציעות שנגרמו כתוצאה מן המבצע הצבאי של ישראל". דו"ח פאלמר, שפרסם לאחרונה האו"ם (ארגון שאינו ידוע בנטייתו לטובת ישראל), קובע בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים כי הסגר הימי של ישראל על עזה היה חוקי, כי על טורקיה היה לעשות יותר כדי לעצור את המשט, כי חיילי צה"ל הותקפו באכזריות ונאלצו להפעיל כוח להגנתם. ולמרות כל זה, ממשל אובמה עדיין דורש מישראל להתנצל, במקום לנזוף בטורקיה על כך שהיא גורמת בעיות. במקום למנוע מארדואן לנהוג בבריונות כלפי ישראל ולערער את המזרח התיכון במדיניותו הבלתי אחראית, אימץ ממשלו של אובמה עמדה מפייסת, המעודדת את ארדואן דווקא להמשיך בקו שלו. והנה עתה ארדואן אף מאיים לצאת למלחמה על מנת להסיר מעל עזה את הסגר.

דווקא משום שממשלו של אובמה בחר בפיוס, על ישראל מוטל להראות נחישות. כפי שאמר צ'רצ'יל, הפייסן הוא מי שמאכיל את התנין בתקווה שהוא עצמו יאכל אחרון. ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה לשחק את

המשחק הזה. אך אין די בנחישות בלבד. על ישראל לעבור למתקפה, על ידי חשיפת צביעותו של ארדואן בפני העולם.

אין צורך להיות מדען טילים כדי לעשות זאת. בעודו נוזף באסד על כך שהוא יורה במפגינים סוריים, הורה ארדואן בחודש שעבר על התקפות מן האוויר על כורדיסטן שגרמו למותם של למעלה מ-100 כורדים. בהכריזו כי על ישראל להסכים להקמתה של מדינה פלסטינית, ארדואן נחוש בדעתו לא להתיר את הקמתה של מדינה כורדית עצמאית. בעוד שארדואן מאיץ בישראל לשאת ולתת עם חמאס, הוא עצמו הכריז לאחרונה כי טורקיה "רואה ישיבה לשולחן הדיונים עם (קפריסאים יוניים) באו"ם כהשפלה", אותה טורקיה שזה עתה חגגה טורקיה 37 שנה לכיבוש קפריסין. וב-2006, לאחר שהשיג את הכניעה הסורית לכיבוש ולסיפוח הטורקיים של חבל אלכסנדרטה, הציע ארדואן לישראל לתווך בינה ובין סוריה על הסכם שלום שיהיה מבוסס על ויתורה של ישראל, לא של סוריה, על הגולן.

בעוד שיש להביא את ארדואן להבין כי יהודים אינם עוד במעמד של ד'ימים, עלינו הישראלים להגיע להכרה כי ביטול המעמד של בני-חסות אין פירושו רק סוף להשפלה. הוא גם מאפשר, ואולי אף מחייב, לגרום לאויבינו לטעום את טעמן של התרופות שהם רוקחים.